



in t kort



Jaarverslag 2024

Gemeente Groningen



Een jaarverslag laat zien waar de gemeente geld aan heeft uitgegeven en hoeveel er binnen is gekomen het afgelopen jaar. Het college van burgemeesters en wethouders van de gemeente Groningen legt met het [jaarverslag 2024](#) verantwoording af over de behaalde resultaten en de besteding van het geld.

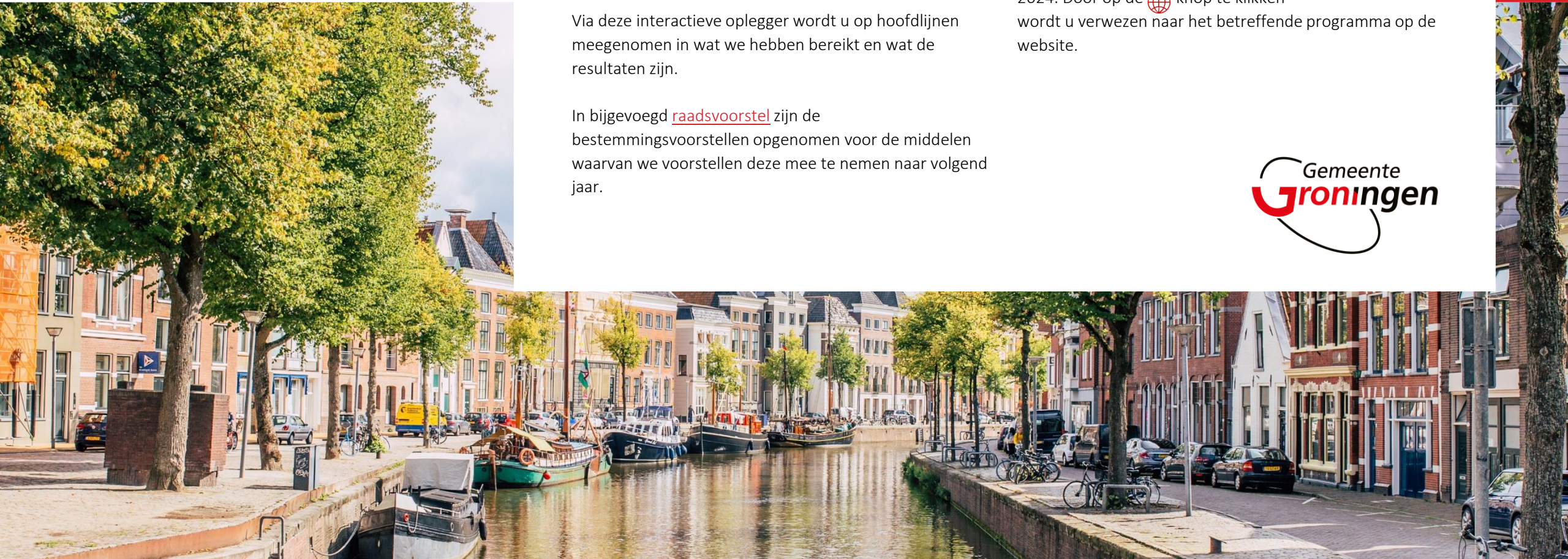
Via deze interactieve oplegger wordt u op hoofdlijnen meegenomen in wat we hebben bereikt en wat de resultaten zijn.

In bijgevoegd [raadsvoorstel](#) zijn de bestemmingsvoorstellen opgenomen voor de middelen waarvan we voorstellen deze mee te nemen naar volgend jaar.

Leeswijzer

U ziet de verschillende onderwerpen die aan de orde komen links in beeld. Door op een onderwerp te 'klikken' navigeert u door de rapportage.

Tot slot kunt u navigeren naar het volledige jaarverslag 2024. Door op de  knop te klikken wordt u verwezen naar het betreffende programma op de website.



Voorwoord

Het jaar 2024 is financieel afgesloten met een plus van 27,4 miljoen euro op een totale begroting van 1,5 miljard euro. Dit bedrag houden we beschikbaar voor de begroting van 2026. Dit overschot geeft een optimistisch beeld van onze werkelijke financiële positie. We kijken tegen een fors structureel tekort aan veroorzaakt door landelijke kortingen op het gemeentefonds terwijl de maatschappelijke opgaven onverminderd groot blijven.

Tegen deze achtergrond hebben we in 2024 maximaal ingezet op de uitvoering van het coalitieakkoord. Door gericht te investeren in wonen, werkgelegenheid, onderwijs, inkomen en gezondheid versterken we de bestaanszekerheid en vergroten we de kansengelijkheid van onze inwoners. Ook hebben we stevig ingezet op maatregelen die bijdragen aan CO₂-reductie, biodiversiteit en klimaatadaptatie.

In 2024 groeide onze woningvoorraad netto met 915 woningen, waarvan 629 nieuwbouw en de rest via herbestemming, splitsing of correcties. De afgelopen vijf jaar kwamen er gemiddeld bijna 2.000 woningen per jaar bij. Tegelijk zijn we onverminderd doorgegaan met wijkvernieuwing via woningverbetering, verduurzaming en herstructurering. Het initiatiefvoorstel 'Betaalbaar en duurzaam bouwen van woningen', inclusief de motie over biobased bouwen, is verder uitgewerkt. Ook het vergroenen van de leefomgeving kreeg veel aandacht. Onze straten worden groener, klimaatbestendiger en aangenamer om in te verblijven. Dat doen we grootschalig, zoals bij nieuwe bouwprojecten met aandacht voor biodiversiteit en uitstraling, en kleinschalig, bijvoorbeeld door het aanleggen van vier nieuwe groene schoolpleinen.

De vernieuwde Grote Markt werd opgeleverd en nieuwe groeninitiatieven zijn gerealiseerd. Met 'Dudok aan het Diep' ontstaat er een nieuwe verblijfsplek aan de Diepenring.

Zo bereiden we ons voor op extremer weer, verminderen we hittestress en wateroverlast, en zorgen we tegelijkertijd voor een leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeten, bewegen en ontspannen.

In Hoogkerk ronden we de eerste cyclus van de burgerbegroting Sterk Hoogkerk af. Samen met bewoners stelden we de begroting voor 2025 op. Daarnaast ondersteunden we diverse bewonersinitiatieven, zoals de wijkbedrijven in Selwerd en Vinkhuizen (Magma), de cocreatie in Paddepoel en het initiatief voor fijnmazig wijkvervoer in Selwerd, dat inmiddels succesvol is verzelfstandigd.

De uitdagingen waar we als gemeente voor staan zijn groot. De structurele kortingen vanuit het Rijk raken de kern van onze voorzieningen. Toch kiezen we ervoor om vast te houden aan onze koers. De keuzes die we maken zijn niet vanzelfsprekend, maar wel noodzakelijk. We blijven investeren in wat er écht toe doet: het versterken van onze wijken, het bouwen aan de toekomst van onze stad, en het ondersteunen van mensen die dat het hardst nodig hebben.

Met het oog op de komende jaren zetten we ons in voor een gezonde financiële basis, zodat we ook in de toekomst een gemeente blijven waarin mensen mee kunnen doen, zich thuis voelen en kansen krijgen.



Financieel beeld

Resultaatcategorieën

Financiële positie

Programma 1 Economie en Ruimte

Programma 2 Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3 Vitaal en Sociaal

Programma 4 Dienstverlening en Bestuur

We sloten 2024 af met een plus van 27,4 miljoen euro. Het brutoresultaat laat een plus van 63,2 miljoen euro zien, maar voor 35,8 miljoen euro verschuiven we de besteding naar 2025. Dit gaat bijvoorbeeld om meerjarige projecten en bijzondere resultaten zoals grondzaken en Stedelijk Investeringsfonds. Uw raad heeft in november 2024 besloten 25,4 miljoen euro van de verwachte plus op het rekeningresultaat alvast toe te voegen aan de algemene (bestemmings) reserve. Daarnaast zijn de positieve resultaten op samenwerkingsverbanden (7,4 miljoen euro) en decembercirculaire gemeentefonds (1,4 miljoen euro) toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling. Deze bedragen maken geen onderdeel uit van het brutoresultaat van 63,2 miljoen euro.

Financieel gezien zagen we in 2024 nog steeds de gevolgen van de krapte op de arbeidsmarkt. Door de hoge inflatie, de stijgende energiekosten en de discussie met het Rijk over de gemeentelijke financiën op langere termijn nam de financiële onzekerheid toe. Dit heeft veel flexibiliteit en inzet van de gemeentelijke organisatie gevraagd.

Ondanks deze externe ontwikkelingen hebben we gemerkt dat op diverse fronten de economische bedrijvigheid goed doorliep. Mede hierdoor is het resultaat op bijvoorbeeld grondzaken hoger dan begroot.

Op een aantal fronten is vertraging in uitvoering zichtbaar, waardoor budgetten niet volledig werden ingezet. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar bij projecten in onder andere het Stedelijk Investeringsfonds, meerjarige projecten en samenwerkingsverbanden.

In 2024 hebben we vanuit het Rijk meer middelen ontvangen dan begroot. Dit kon niet allemaal meteen worden ingezet. Tegelijkertijd zitten er nog nadelen in het resultaat verwerkt, waaronder structureel hoge lasten voor jeugdhulp.

In de voortgangsrapportages voorzagen we al een positief resultaat en de jaarrekening bevestigt dit beeld, uiteraard inclusief een aantal nagekomen effecten.

Door te 'klikken' op een tegel van een programma hiernaast, navigeert u naar de highlights per programma. U kunt ook 'doorbladeren' langs de verschillende programma's.

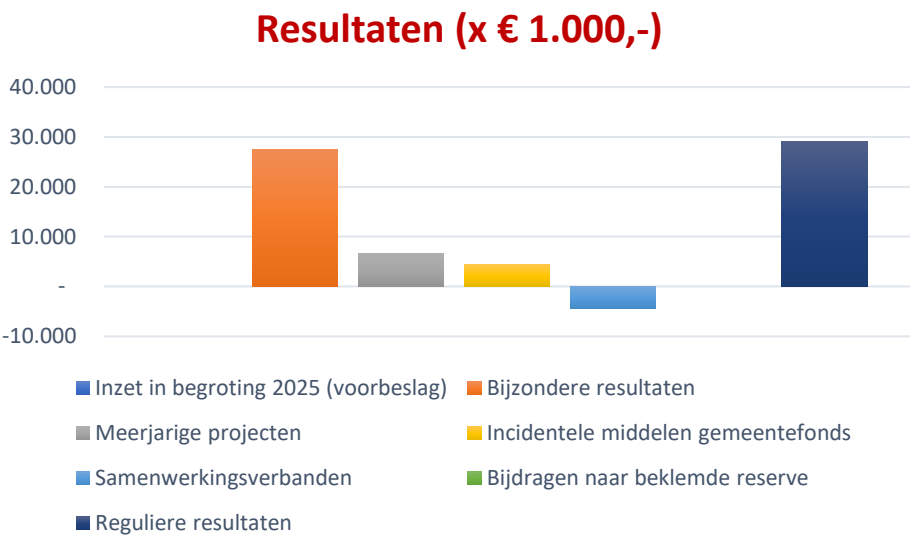
Resultaatcategorieën

Het resultaat wordt onderverdeeld in resultaatcategorieën.
Per categorie gelden regels voor de besteedbaarheid hiervan.
Dit is vastgelegd in [het kader voor resultaatbepaling en resultaatbestemming](#).

Voor de categorieën Bijzondere resultaten, Meerjarige projecten, Incidentele middelen gemeentefonds, Samenwerkingsverbanden, en Bijdragen naar beklemd reserve geldt dat resultaten binnen deze categorieën beschikbaar blijven voor het oorspronkelijke doel. Daarnaast zijn er afzonderlijke raadsvoorstellen met een voorbeslag op het jaarrekeningresultaat. Deze resultaten worden door middel van bestemmingsvoorstellen bij de jaarrekening overgeheveld naar het volgende jaar of verrekend met reserves, mits goed onderbouwd.

Reguliere resultaten vallen vrij ten gunste of ten nadele van de algemene middelen. Hiernaast ziet u de resultaten per resultaat categorie en de daaraan gelinkte bestemmingsvoorstellen. Per saldo blijft het vrij besteedbaar resultaat over.

Resultaten bij samenwerkingsverbanden hebben wij conform [afpraak](#) met uw raad reeds toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling. Het gaat in totaal om 7,4 miljoen euro. Daarnaast zijn ook resultaten voortkomend uit de decembercirculaire conform dezelfde afspraak toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling. Hierbij gaat het om 1,4 miljoen euro.

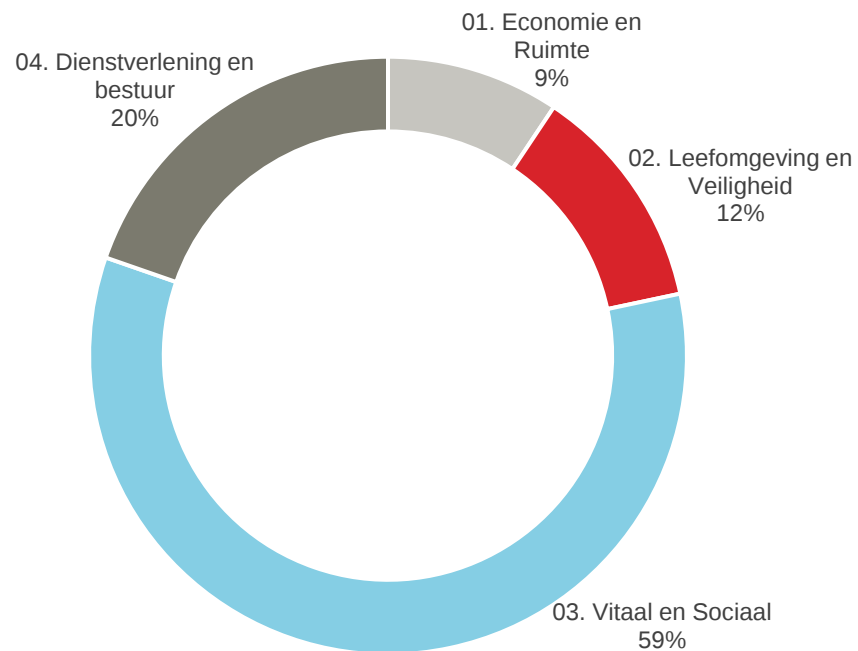


Resultaatcategorie (bedragen x € 1.000)	Bruto resultaat voor bestemming	Bestemmingen	Netto resultaat bestedbaar
Inzet in begroting 2025 (voorbeslag)	0	0	0
Bijzondere resultaten	29.305	29.305	0
Meerjarige projecten	6.751	6.751	0
Incidentele middelen gemeentefonds	4.136	4.136	0
Samenwerkingsverbanden	-4.349	-4.349	0
Bijdragen naar beklemd reserve	0	0	0
Reguliere resultaten	27.383	0	27.383
Totaal resultaat	63.226	35.843	27.383



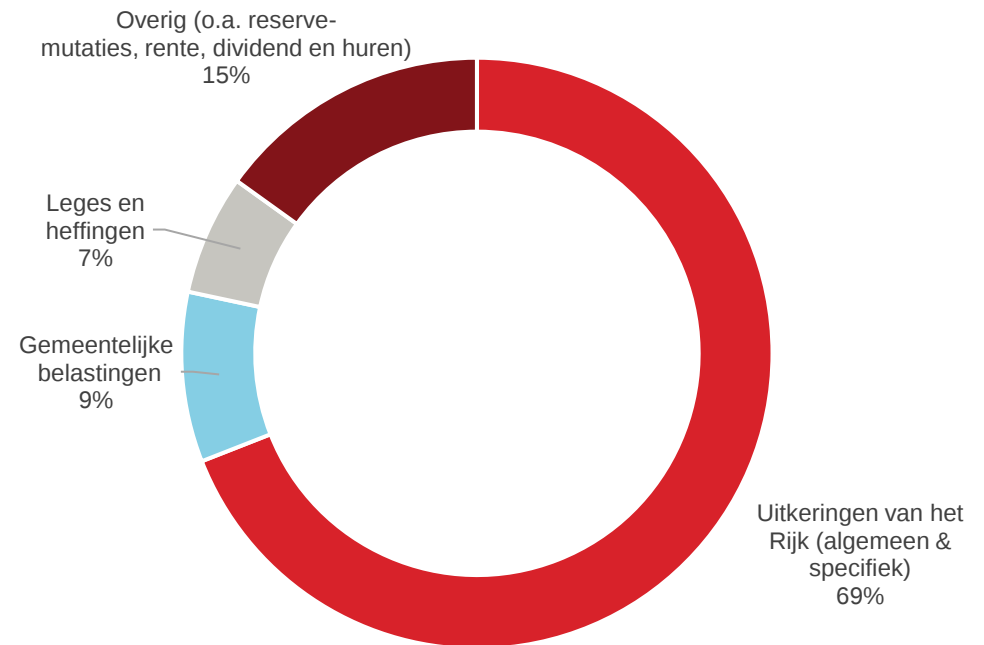
OVERZICHT
TOTALE UITGAVEN

TOTAAL: € 1.475 miljoen



OVERZICHT
TOTALE INKOMSTEN

TOTAAL: € 1.538 miljoen



Financiële positie

Bij de beoordeling van de financiële positie kijken we naar het weerstandsvermogen en enkele financiële kengetallen. Deze kengetallen zeggen iets over de weerbaarheid van de gemeente en de omvang van de schulden van de gemeente.

Het weerstandsvermogen is op dit moment voldoende om tegenvallers op te vangen. Onze solvabiliteit is laag. Dit betekent dat ons eigen vermogen laag is ten opzichte van ons totaal vermogen. We zitten boven ons streefniveau voor de korte termijn van 10%. Onze schuldpositie is hoog. De komende jaren zien we grote nieuwe investeringen op ons af komen die van invloed zijn op ons weerstandsvermogen en onze schuldpositie. Dit maakt het noodzakelijk om de totale financiële positie goed te blijven monitoren. In bijgaande kengetallen is nog geen rekening gehouden met deze nieuwe investeringen.

Groningen investeert veel in gebiedsontwikkeling en daarvoor hebben we veel gronden in bezit. De leningen die we hiervoor moeten aantrekken beïnvloeden onze scores.

Kengetallen

Weerstandsvermogen	Norm	2025	2026	2027	2028
Weerstandsvermogen	100%	170%	166%	157%	121%
Verhouding reserves / benodigd weerstandsvermogen	50%	107%	104%	99%	76%

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen kijken we naar de verhouding tussen risico's en beschikbaar weerstandsvermogen, waaronder de omvang van de reserves (Algemene reserve en reserve grondzaken). De ratio weerstandsvermogen in 2025 komt uit op 170%. Uit de voorjaarsnota van het Rijk blijkt dat de bezuinigingstaakstelling voor de jeugdzorg (hervormingsagenda) fors wordt verhoogd. Dit leidt tot een hoger risico sociaal domein per 2028. Hoofdzakelijk hierdoor daalt de ratio weerstandsvermogen per 2028 naar 121%.

Voor 2025 en verder zien we grote investeringen op ons af komen voor onder andere de energietransitie, nieuwe gebiedsontwikkelingen, onderwijshuisvesting en de vervanging van maatschappelijk vastgoed, waaronder een nieuw muziekcentrum. Dat betekent een toename van de risico's op verschillende fronten en een grote toename van nieuw aan te trekken leningen. Deze ontwikkelingen zijn nog niet zichtbaar in de financiële kengetallen.

Ratio's	Norm	Begroting 2024	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Solvabiliteitsratio	20,0%	9,9%	12,8%	10,9%	11,0%	11,5%	12,3%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	120,0%	114,1%	85,9%	110,3%	119,2%	121,7%	123,4%

De solvabiliteit wordt bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen. Het geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Voor de lange termijn is de streefwaarde van 20% en voor de korte termijn 10%. Met een solvabiliteit van minder dan 20% vallen gemeenten in de meest risicovolle categorie. De solvabiliteitsratio ligt boven de streefwaarde op korte termijn. Een verbetering van de solvabiliteit wordt bereikt door een verlaging van de opgenomen leningen en een versterking van de reserves.

De schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de baten. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een hoger percentage betekent dat een relatief groter deel van de middelen vast ligt met rente- en aflossingen. Per ultimo 2024 komt de schuldquote met 85,9% lager uit dan begroot. Per ultimo 2025 komt de schuldquote uit op 110,3%. De jaren erna stijgt het percentage tot boven onze norm van 120%.

De eerste **11**
deelmobiliteitshubs
gerealiseerd 



Programma 1 Economie en Ruimte

Programma 2 Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3 Vitaal en Sociaal

Programma 4 Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1 Wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

Paragraaf 2 Duurzaamheid

Binnen het overkoepelende programma Economie en Ruimte is samen met onze partners geïnvesteerd in maatregelen, gerelateerd aan onze lange-termijn-opgaven op het gebied van economische ontwikkeling, werkgelegenheid, mobiliteit en woningbouw.

Economie en werkgelegenheid

Het doel van de [Economische Agenda 2023-2026](#) en de Strategie werklocaties (2021) is economische groei en werkgelegenheid genereren die bijdragen aan groene en eerlijke brede welvaart. Wij hebben samengewerkt aan de ontwikkeling van de economische agenda Nij Begun. We hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van innovatie ecosystemen, bijvoorbeeld door de campus Niemeyer en het Masterplan Campussen. Maar ook door te werken aan werkgelegenheidsopgaven in de zorg en lifescience sector, zoals de LIFE Academy en Zorgprofessionals van de Toekomst. We hebben visies opgesteld voor gebieden, wijken en campussen, en richting gegeven aan plekken om fijn te wonen, te werken en te leven. We hebben samen met het onderwijs en het bedrijfsleven gewerkt aan het aanjagen van de waterstofeconomie en het verzachten van netcongestieproblemen. We hebben de eerste editie van Wintergoud georganiseerd, wat

hoog gewaardeerd werd (een 8,3 gemiddeld) en tot 13% stijging van bezoekersaantallen heeft geleid. We hebben verschillende projecten geïnitieerd en gefaciliteerd waaronder STERK (korte voedselketens) en het paspoort lokale economie o.b.v. de moties van de raad met actiepunten om het lokaal ondernemerschap te ondersteunen en stimuleren.

Samen met de bedrijvenverenigingen is in het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen (TBBT) gestart met het ontwikkelen van projecten. We hebben Marketing Groningen een nieuwe opdracht voor toerisme en de vrijetijdseconomie verstrekt.

Binnen Veilig Ondernemend Groningen zijn we naast de surveillances van Cruon en de periodieke schouwen met een breed team van politie, brandweer en bedrijvenvereniging, gestart met het maken van een ondermijningskaart voor onze bedrijventerreinen.

Mobiliteit

De verdiepte zuidelijke ringweg is op 1 september 2024 opengesteld. De werkzaamheden aan het aansluitende wegennet vorderen gestaag. We hebben gewerkt aan het veranderen van 50 km/uur-wegen in 30 km/uur-straten, zoals staat in

ons [Uitvoeringsprogramma Doorwaadbare Stad](#). Met de introductie van deelauto's, vermindering van het eigen autobezit en invoering van betaald parkeren zijn uiteindelijk minder parkeerplaatsen op straat nodig. Op verschillende locaties hebben we deze plekken ingericht als stallingsplek voor de fiets, door samen met bewoners fietsvlonders en fietsklemmen te realiseren. Op verzoek van bewoners, forenzen en aanbieders van deelauto's hebben we openbare laadpalen geplaatst, maar ook op strategische locaties en op plekken waar we vraag verwachten (datagestuurd). Inmiddels zijn de eerste elf deelmobiliteitshubs gerealiseerd, waaronder die in Beijum en op de Zernike Campus, zoals staat in ons [Uitvoeringsprogramma Deelmobiliteit](#).

Verkeerseducatie is een belangrijk speerpunt binnen ons verkeersveiligheidsbeleid. Onder de vlag van Verkeerswijzer Groningen hebben we campagnes, verkeerslessen en andere educatieve activiteiten uitgevoerd gericht op kinderen, jongvolwassenen en ouders.

In het afgelopen jaar hebben we intensief meegewerkt aan de onderzoeken en lobby voor de spoorambities uit het Deltaplan voor het Noorden (Lelylijn, Nedersaksenlijn en verbetering bestaand



Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

spoor). De verbouwing van het hoofdstation is een flink stuk opgeschoten en we hebben de plannen voor de insnijding van het Emmaviaduct verder uitgewerkt. ProRail is in opdracht van Rijk, provincie en gemeente een onderzoek gestart naar de aanleg en dienstregelingstechnische inpassing van het beoogde treinstation bij De Suikerzijde. Daarnaast zijn met het OV-bureau Groningen-Drenthe afspraken gemaakt over de gefaseerde ontwikkeling van busverbindingen naar De Suikerzijde.

Wonen

Het aantal huishoudens blijft de komende jaren groeien. We werken daarom hard aan het toevoegen van meer woningen. In 2024 is de totale woningvoorraad met 915 woningen toegenomen. Het gaat om 629 nieuwbouwwoningen en 1.030 andere toevoegingen en correcties, zoals woningsplitsing en het omzetten van panden met een andere bestemming (zoals winkels en kantoren) naar wonen. Daarnaast zijn woningen gesloopt of omgezet. De ambitie om 1.500 woningen per jaar te realiseren is daarmee in 2024 niet gehaald. Bij woningbouw is echter altijd sprake van pieken en dalen, bijvoorbeeld doordat sloop vooraf gaat aan nieuwbouw. Als gekeken wordt naar de netto woningbouwontwikkeling over de afgelopen 5 jaar dan hebben we gemiddeld bijna 2.000 woningen per jaar toegevoegd (inclusief onzelfstandige of

semi-zelfstandige eenheden). De komende jaren moeten de grote woningbouwaantallen worden gerealiseerd in de eerder genoemde grote ontwikkelzones zoals Meerstad, Suikerzijde, Stadshavens en De Nieuwe Held.

Nieuwbouw is onder andere gerealiseerd in de Grunobuurt (Tender met sociale- en middenhuur woningen) en in de Vogelbuurt (Talent, met ruim 100 huurwoningen).

We zijn onverminderd doorgegaan met de wijkvernieuwing, door woningverbetering, verduurzaming en herstructurering. Ook hebben we het initiatiefvoorstel ‘betaalbaar en duurzaam bouwen van woningen’, inclusief de motie biobased bouwen, verder uitgewerkt.

Het project ‘woningbouw in de kleine kernen’ heeft een vervolg gekregen. In Thesinge hebben we het eerste ontwikkelprogramma voor woningbouw opgeleverd. In Noordlaren en Glimmen zijn we in het najaar van 2024 gestart met de ontwikkelkaders. Dat wordt voor de zomer van 2025 afgerond.

Er zijn nieuwe woonzorgprojecten uitgevoerd, zoals het pilotproject in Selwerd en Vinkhuizen voor kleinschalig wonen. Ook hebben we extra

ondersteuning geboden aan kwetsbare bewoners door woningaanpassingen en zorgvuldige toewijzing van woningen. In 2024 is ook het startpunt voor wooncoöperaties gelanceerd. Daarnaast blijven jongeren en (internationale) studenten een belangrijke doelgroep. Om aan hun woonbehoefte te kunnen voldoen is onder andere Proxima opgeleverd, het eerste wooncomplex op Zernike.

Netcongestie

Naast netcongestie voor grootverbruikers is eind 2024 ook netcongestie voor (een deel van) de kleinverbruikers afgekondigd door de netbeheerders. Dat zet een rem op onze economische groei, onze woningbouwopgave en verduurzaming. Naar verwachting neemt de netcongestie de komende jaren nog flink toe, maar is er vanaf 2031 weer steeds meer netcapaciteit beschikbaar. De verwachting is dat de netcongestie nog tot 2040 duurt. Op 4 december 2024 heeft uw raad een brief ontvangen over de aanpak van netcongestie. Binnen de gemeente is een taskforce Netcongestie opgericht. Deze taskforce inventariseert welke problemen nu op ons afkomen en of en hoe inwoners en bedrijven het beste kunnen inspelen op de situatie.



Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

Financiële toelichting

	Primitieve begroting 2024	Actuele begroting 2024	Rekening 2024	Verschil Rekening-Begroting 2024
(bedragen x € 1 miljoen)				
Baten	66,7	83,5	95,3	11,8
Lasten	132,7	158,9	138,2	20,7
Totaal Programma 1 Economie en Ruimte	- 66,0	- 75,4	- 42,9	32,5

Programma 1 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van € 32,5 miljoen. Het positieve resultaat komt (vooral) door:

Verschil Rekening–Begroting 2023

- **Parkeren (V € 7,2 miljoen):** Het voordeel wordt deels verklaard door hogere omzetten bij belparkeren en parkeergarages. Daarnaast is aan de lastenkant bij het opstellen van de begroting rekening gehouden met een incidenteel positief resultaat van ca. 2,9 miljoen euro.
- **Grondbedrijf (V € 15,4 miljoen):** Het positieve bestaat voornamelijk uit de actualisaties van de grondexploitaties en vrijval van de verliesvoorziening op strategische gronden.
- **Flexwonen (V € 4,5 miljoen):** Het ministerie van Justitie en Veiligheid is bezig met een nieuwe opzet voor de realisatie van doorstroomlocaties, waardoor de huidige regeling "on hold" is gezet. Wij zijn in afwachting van de nieuwe regeling van het Rijk waardoor wij de middelen in 2024 nog niet hebben besteed.
- **Bouwleges (N € 1,9 miljoen):** Door de huidige onzekere marktomstandigheden in de bouwsector daalt het aantal vergunningaanvragen.

- **Stedelijk Investeringsfonds (SIF) (V € 4,3 miljoen):** Diverse budgetten Stedelijk Investeringsfonds (SIF) waarvan de besteding doorloopt in 2025. Vertraging in de planvorming, besluitvorming en uitvoering leidt tot vertraging in de besteding van diverse SIF-budgetten.



Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en
gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

Dit programma richt zich op aangename, leefbare en veilige buurten, dorpen en stad. Een goede inrichting van de openbare ruimte en goed beheer en onderhoud zorgen voor fijn wonen, werken en verblijven. Veiligheid gaat verder dan een veilige leefomgeving en de afwezigheid van geweld. Veiligheid is een dynamisch en veelzijdig begrip en tegelijkertijd een absolute voorwaarde voor samenleven.

Kwaliteit van de leefomgeving

We werken aan het herwinnen van de openbare ruimte. We maken onze straten groener, klimaatbestendiger en uitnodigend om te verblijven. Hiervoor presenteerden we het uitvoeringsprogramma Ontwerpleidraad Leefkwaliteit 2025-2027.

De aanplant van bomen en het toevoegen van groen op verschillende plekken in de gemeente draagt daaraan bij. We hebben 1400 extra bomen aangeplant. Onder andere bij Dudok aan het Diep, de Mikkelderhorst, Beijumerweg, Johan de Wittstraat en de West-Indischekade hebben we groen toegevoegd. Met het vastgestelde ontwerp omgevingsplan Gemeentelijke Ecologische Structuur is de basis voor de doorontwikkeling van het ecologische robuuste netwerk gerealiseerd. Tevens

geeft het een belangrijk afwegingskader om te bepalen of ontwikkelingen kunnen plaatsvinden in dit ecologische netwerk. Samen met de Rijksuniversiteit Groningen hebben we een landschapsbiografie voor Groningen gemaakt en werken aan een landschapskoers. De landschapsbiografie en -koers vormen de basis voor de omgevingsvisie. Daarnaast hebben we in 2024 gewerkt aan het ontwikkelen van groennormen om het toevoegen van groen in onze eigen projecten en projecten van derden te garanderen. Dit is cruciaal om ons als gemeente te blijven aanpassen aan het veranderende klimaat, de biodiversiteit te versterken en de gezondheid en welzijn van onze inwoners te bevorderen.

In 2024 hebben we gewerkt aan de nieuwe beheerstrategie. Na een uitgebreid participatietraject hebben we de nota Sturen op waarden in Groningen (SWING) opgesteld. Volgens onze nieuwe beheerstrategie dragen we bij aan negen verschillende waarden in de openbare ruimte. We leggen daarbij de nadruk op biodiversiteit, klimaatadaptatie en uitstraling. In 2024 hebben we de extra inzet in Noordelijke wijken gecontinueerd om de gestelde BORG-doelstellingen (verhoging van C naar B) te behalen. Daarvoor hebben we extra machines en menskracht ingezet. Daarnaast hebben we gewerkt aan het

behouden en versterken van biodiversiteit en het borgen van dierenwelzijn. We hebben een routekaart en uitvoeringsagenda Voedsel- en eiwittransitie opgesteld. De uitvoeringsagenda bevat de projecten tot aan 2026. In de routekaart stellen we doelen voor 2030 en 2050, voor een gezond en duurzaam voedselsysteem.

In 2024 hebben we onder andere voorbereidingen getroffen voor het eerste burgerberaad van onze gemeente. Het burgerberaad buigt zich over de vraag hoe we blijvend kunnen zorgen voor minder afval in Groningen. Daarnaast hebben we in 2024 onderzocht welke maatregelen luierafval effectief verminderen. Concreet kwam onze routekaart ook tot uiting tijdens Let's Gro, waar we plantaardige snert uitdeelden gemaakt van een restpartij lokale spliterwten. Ook de voedselbank kreeg bijna 1400 emmertjes lokaal geproduceerde snert. Om van de circulaire economie een blijvende beweging te maken werken we samen met kennisinstellingen, ondernemers en inwoners. Zo hebben we samengewerkt aan praktische, circulaire leerlijnen en het ontwikkelen van circulaire producten binnen het MBO, HBO en de RUG. In maart 2024 hebben we de Textielhub geopend en werken onderwijs, overheid en bedrijfsleven samen aan het verduurzamen van de textielindustrie.



Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en
gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

Veiligheid

We kijken wederom terug op een bewogen jaar op het gebied van veiligheid. Mondiale, lokale en landelijke ontwikkelingen hebben ons werk beïnvloed. We zagen meerdere openbare orde verstoringen, ieder met een eigen karakter. Sommige demonstraties hebben bijvoorbeeld veel van onze inzet gevraagd, maar ook van de inzet van de politie. Daarnaast zagen we zware (gewelds)incidenten in ons bruisende nachtleven. Dat heeft ertoe geleid dat we stevig hebben ingezet op een (nog verder te ontwikkelen) aanpak op het gebied van Veilig Uitgaan.

Een belangrijke toegangspoort naar onze binnenstad werd een focuspunt binnen het veiligheidsbeleid. Op de Gele Loper (het gebied tussen het Hoofdstation en de Vismarkt) kwam en komt veel complexe problematiek samen en bleek een integrale aanpak nodig om dit een halt toe te roepen.

We hebben fors geïnvesteerd in een breed fundament onder ons veiligheidsbeleid. Voorbeelden daarvan zijn onze inzet op Preventie met Gezag en de ondermijningsaanpak. Steeds vaker startten we bestuurlijke trajecten, zoals het sluiten van panden bij openbare ordeverstoringen of het aantreffen van drugs in een pand.



We zijn gestart met het inzetten van de last onder dwangsom om zo de straathandel in drugs te verminderen. En we hebben naar de regelgeving gekeken, zodat onder andere de exploitatievergunning voor de horeca per 1 januari 2025 heringevoerd kon worden. Na jaren van voorbereiding zijn we in Groningen in 2024 officieel van start gegaan met het wietexperiment. Inmiddels heeft ook de regionale aanpak van ondermijning stevig vorm gekregen. Ondanks onze inzet, blijven we ons zorgen maken om onze meest kwetsbare inwoners. De problemen rondom mensen met onbegrepen gedrag zijn niet opgelost. We zien mensen die voorheen binnen de specialistische GGZ een passende plek konden vinden, maar nu in het verlengde van de ambulantisering op een andere manier moeten worden geholpen. Binnen de context van het woningtekort creëren we nieuwe mogelijkheden om niemand tussen wal en schip te laten vallen.



Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

Financiële toelichting

	Primitieve begroting 2024	Actuele begroting 2024	Rekening 2024	Vershil Rekening-Begroting 2024
<i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>				
Baten	83,3	89,8	94,6	4,8
Lasten	171,7	179,7	181,6	-1,8
Totaal Programma 2 Leefomgeving en Veiligheid	- 88,3	- 89,9	- 87,0	3,0

Programma 2 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van € 3,0 miljoen.
Het positieve resultaat komt (vooral) door:

Vershil Rekening– Begroting 2023

- **Nij Begun (V € 1,5 miljoen):** Door o.a. minder inzet van extern personeel zijn niet alle beschikbare middelen voor Nij Begun besteed.
- **Stedelijk Investeringsfonds (SIF) (V € 1,4 miljoen):** Diverse budgetten Stedelijk Investeringsfonds (SIF) waarvan de besteding doorloopt in 2025. Vertraging in de planvorming, besluitvorming en uitvoering leidt tot vertraging in de besteding van diverse SIF-budgetten.
- **Inzamelen bedrijfsafval (N € 1,2 miljoen):** Hogere lasten door versnelde afschrijvingen en hogere vuilverwerkingskosten en lagere opbrengsten uit de samenwerking met gemeente Het Hogeland resulteren in een nadeel.

Aantal basisbanen
toegenomen naar
171



5.279
inwoners een
ontwikkelstap hebben
gemaakt richting werk



Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en
gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

In dit programma werken we langs twee lijnen aan het verbeteren van de leefkwaliteit van onze inwoners: We zorgen voor de randvoorwaarden voor een sociale infrastructuur en zorgen er daarnaast voor dat onze inwoners gebruik kunnen maken van sociale voorzieningen.

Werk en Inkomen

De arbeidsmarkt bleef het afgelopen jaar krap. Dat bood sommige mensen een kans om werk te vinden. We zagen het eerste half jaar het aantal bijstandsgerechtigden toenemen tot 9.175 om vervolgens in de tweede helft van het jaar weer af te nemen. Eind 2024 ontvingen 9.018 mensen een bijstandsuitkering. Ruim 40 mensen zijn het afgelopen jaar gestart op een basisbaan.

Met het Werk en Ontwikkelprogramma hebben we extra geïnvesteerd, om inwoners te ondersteunen richting werk of om te klimmen op de ontwikkel ladder. Daarnaast zijn we verdergegaan met de gebiedsgerichte aanpak in de wijken. Bijna 95% van het aantal bijstandsgerechtigden heeft contact gehad met zijn of haar coach.

Armoede en schulden hebben een grote impact op inwoners. Met het programma brede aanpak armoede en schulden willen we dat verkleinen. Zo

vergoeden we de kosten van mondzorg, hebben we financiële steun geboden aan inwoners met zieke huisdieren, is de laptopregeling voor scholieren uitgebreid en hebben we de beleidsregels voor de witgoedregeling vernieuwd. We hebben de aanvraag van algemene bijstand volgens de principes van ‘Werken vanuit vertrouwen’ makkelijker gemaakt. De GKB is meer in de wijken aanwezig via de gebiedsteams of het WIJ-team. Ook hebben we extra ingezet op vroegsignalering. Hierdoor komen betalingsachterstanden en financiële problemen eerder aan het licht en kunnen we eerder helpen.

Onderwijs

Het vergroten van kansengelijkheid, het tegengaan van segregatie en het bevorderen van sociale inclusie vormen de rode draad in onze onderwijsagenda. Deze thema’s staan ook centraal in de uitvoering van ons onderwijsbeleid, van onderwijsachterstandenbeleid tot onderwijshuisvesting en de doorontwikkeling van de verlengde schooldag. In 2024 is het aantal deelnemende scholen aan de verlengde schooldag gestegen naar 33.

In de wijken waar de deelname aan voorschoolse- en vroegschoolse educatie (VVE) achterblijft, doen we samen met onze partners extra activiteiten om

het bereik te vergroten. Ook de proef met Algemeen Toegankelijke Kinderopvang (ATK) heeft als doel deelname aan VVE te vergroten. Dit heeft bijna 50 extra inschrijvingen opgeleverd. De proef ATK biedt ouders daarbij de mogelijkheid om hun deelname aan de maatschappij te vergroten en we zien dat zij dit ook doen.

Voor de veiligheid van kinderen in de kinderopvang is het beleidsplan ‘[Toezicht en handhaving kwaliteit kinderopvang Groningen](#)’ vastgesteld.

In 2024 zijn de actualisatie van [het Scholenplan Gro Up](#) en het [Ambitiedocument \(door\)ontwikkeling sportvoorzieningen 2037](#) vastgesteld (zie ook Sport). We investeren hiermee jarenlang in goede en duurzame schoolgebouwen die belangrijk zijn in de wijk en in verbetering van de kwaliteit en uitbreiding van het aantal gymzalen en andere binnensportaccommodaties.



Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en
gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

Nieuwkomers

In 2024 is gewerkt aan het creëren van stabiele en structurele opvang voor verschillende doelgroepen. Voor Oekraïense ontheemden hebben we langdurige opvanglocaties vastgelegd en creëerden we extra plekken. Voor asielzoekers werken we toe naar drie structurele opvanglocaties met in totaal 960 plekken, in lijn met de regionale bestuursovereenkomst en de Spreidingswet. De huisvesting van statushouders blijft een uitdaging, maar ook in 2024 is de taakstelling behaald. Dat wordt de komende jaren onzeker door het kabinetsvoornemen om het voorraangsbeleid voor statushouders bij woningtoewijzing af te schaffen. Dat kan de doorstroom verder bemoeilijken. Naast huisvesting en opvang zijn ook onderwijs, werk, zorg en jeugd belangrijke aandachtspunten. De scholen organiseren het onderwijs voor alle leerplichtige kinderen, de gemeente ondersteunt waar dit nodig is. Wat we in 2024 op het gebied van nieuwkomers hebben gedaan, staat uitgebreid beschreven in het Werkplan Nieuwkomers.

Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit

We hebben verder uitvoering gegeven aan de actielijnen zoals beschreven in de nota 'Sociale basis voor elkaar' 2023-2026. Aan de hand van de actielijnen sociaal-culturele accommodaties,



ouderen (inclusief dementie), eenzaamheid, mantelzorg en vrijwilligerswerk hebben we samen met partners en inwoners in onze wijken en dorpen hard gewerkt aan de uitvoering. In 2024 is volop gewerkt aan de pijlers van de diversiteitsagenda. We hebben ingezet op de sociale acceptatie en zichtbaarheid van de lhbt+ gemeenschap.

Samen met de regio hebben we gewerkt aan 'Gezond Groningen'. Met de tien Groninger gemeenten hebben we een gezamenlijke begroting gemaakt, voor het Integraal Zorgakkoord (IZA). Hiermee zijn onder andere de voorbereidingen gedaan voor de regionale uitwerking en lokale implementatie van de ketenaanpakken die voortkomen uit het IZA: Welzijn op Recept, kinderen op gezond gewicht en de gecombineerde leefstijlinterventie voor volwassenen.

In 2024 is gewerkt aan de opgaven uit het uitvoeringsprogramma 'Wonen, samenleving en zorg'. We zetten ons in voor de toekomstbestendige huisvesting van aandachtsgroepen, zoals uitstromers uit Beschermd Wonen en voorzieningen in het kader van Maatschappelijke Opvang.

Het vertrekpunt bij alle ondersteuning en interventies vanuit jeugdpreventie en jeugdhulp is het oplossen van uitdagingen in de leefwereld van het kind, en gezin, ook wel samengevat als normaliseren. In 2024 zijn stappen gezet in de transformatie van de jeugdhulp, met focus op het versterken van het normale leven van kinderen en gezinnen. De Basis jeugdhulp bij WIJ Groningen neemt hierin een steeds belangrijkere positie in omdat steeds meer laagdrempelige, kortdurende hulp met minimale wachttijden kan worden aangeboden. Er is geïnvesteerd in de samenwerking met huisartsen en vermindering van administratieve lasten voor professionals. Hiernaast zijn slagen gemaakt met de af- en ombouw van gesloten jeugdhulp naar kleinschalige woonvormen. In 2024 is ook veel aandacht uitgegaan naar het aanpakken van knelpunten in de regionale jeugdbeschermingsketen door onder andere de start van proeftuinen binnen het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.

Tot slot is met ingang van de winterperiode 2024-2025 een meer blijvende winteropvang voor dak- en thuislozen gerealiseerd aan de Sontweg. Daarmee is een belangrijke doelstelling uit het coalitieakkoord behaald.

4.561
inschrijvingen
Sport- en
Cultuurhopper 

Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en
gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

Sport en bewegen

De vraag naar sport- en beweegvoorzieningen groeit in onze gemeente. Het veranderende sportlandschap vraagt om een kwalitatieve beoordeling van de huidige sportvoorzieningen. Onze plannen voor uitbreiding, vervanging, verbetering en verduurzaming van sportvoorzieningen zijn vastgelegd in het 'Ambitiedocument (door)ontwikkeling sportvoorzieningen 2037', vastgesteld in mei 2024. Daarnaast hebben we de actualisatie van het capaciteitsonderzoek uitgevoerd om de huidige en toekomstige behoefte aan sportaccommodaties in kaart te brengen. We hebben drie samenspeelplekken gerealiseerd en in twee wijken en één dorp hebben we 12 weken lang het Open Gym programma, een laagdrempelige kennismaking met bewegen, sporten en ontmoeten in de wijk, gedraaid. Om aan de stijgende vraag voor het volwassenfonds Sport & Cultuur te kunnen voldoen, is tweemaal incidenteel extra budget beschikbaar gesteld.

Naar aanleiding van de evaluatie van de pilot sportparkmanagement zijn we gestart met een nieuwe opzet voor clubondersteuning. Ook organiseerden we het Sportcafé050, een theatervoorstelling positief coachen en verschillende bijeenkomsten/scholingen voor clubs.



Daarnaast zijn er allerlei voorbereidende onderzoeken op het gebied van de Vitaliteitscampus Kardingse. Deze campus richt zich op het verbinden van sport, recreatie, onderwijs, zorg, wonen en werken in een parkachtige omgeving.

Cultuur en evenementen

In november 2024 heeft de raad de nieuwe cultuurnota 2025-2028 'Cultuur maakt gelukkig' vastgesteld. Hiermee zetten we het beleid van de afgelopen jaren voort, op basis van de kadernota 'Kunst en cultuur voor iedereen 2021-2028'. We blijven onze strategieën 'Samenleven met cultuur', 'Overal cultuur', 'Ruim baan voor talent en vernieuwing' en 'Sterke basis' uitvoeren.

Het nieuwe Broedplaatsenbeleid is op 18 maart 2025 vastgesteld en we gaan door met de ontwikkelingstrajecten voor talent WtN - Station Noord - Hit the North en de Noordenaars. Met de ontwikkeling van de voormalige tabaksfabriek BAT Niemeyer zien we kansen voor een vernieuwend samenwerkingsconcept. Ook zijn we vorig jaar begonnen met nieuwbouw aan de Sint Jansstraat; er komt een gezamenlijke plek voor de functies van kunstencentrum VRIJDAG, nu nog verspreid over drie locaties.

We streven naar inclusieve, diverse evenementen die toegankelijk zijn voor iedereen. Zo werd afgelopen jaar voor het eerst Wintergoud georganiseerd, een vrij toegankelijk evenement dat zeer goed werd bezocht en goed werd ontvangen door de bewoners. Programma's zoals CrossWise (innovatief leer/werkprogramma cultuursector en onderwijs) en zakelijke side-events bij ESNS brachten bedrijven en studenten samen. Ook werd een pilot Safe Spaces uitgevoerd om sociale veiligheid te verbeteren. Het aantal cultuurcoaches in de wijken en dorpen is uitgebreid naar Haren en de wijk Corpus den Hoorn. Het programma VRIJDAG in de Buurt, waar de cultuurcoaches onder vallen, is nu actief in 10 wijken en 2 dorpen.



Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

Financiële toelichting

	Primitieve begroting 2024	Actuele begroting 2024	Rekening 2024	Vershil Rekening-Begroting 2024
(bedragen x € 1 miljoen)				
Baten	265,0	326,6	315,7	-10,8
Lasten	799,1	886,3	865,1	21,2
Totaal Programma 3 Vitaal en Sociaal	- 534,1	- 559,8	- 549,5	10,4

Programma 3 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van 10,4 miljoen. Het positieve resultaat komt (vooral) door:

Vershil Rekening– Begroting 2023

- Beschermd Wonen (V € 2,6 miljoen):** In 2024 bedraagt het resultaat voor de regio (alle Groninger gemeenten) € 6,8 miljoen positief. Dit komt met name doordat de risicopost van € 1,9 miljoen voor verwachte kostenstijgingen is vrijgevallen, en doordat de zorgkosten lager zijn dan begroot. Dit geldt voor zowel ZIN als PGB. Uiteindelijk bedraagt het resultaat van de gemeente Groningen voor Beschermd Wonen 2,6 miljoen euro.
- Wmo (V € 2,2 miljoen):** Op huishoudelijke hulp is er een voordeel van 0,9 miljoen euro met name doordat het aantal klanten huishoudelijke hulp en de indicatieomvang lager waren dan begroot. Verder vielen de kosten hulpmiddelen (1,0 miljoen) mee.
- Schuldhelpverlening (V € 2,0 miljoen):** Doordat het uitvoeringsplan Schuldhelpverlening 2024-2025 vertraagd in werking is getreden, hebben wij van de incidentele middelen € 2,0 miljoen niet in kunnen zetten in 2024.

- BUIG (V € 1,8 miljoen):** Door onder meer het effect van het werkprogramma in combinatie met de gebiedsgerichte werkwijze dalen de lasten. Daarnaast zijn de lasten voor de regeling BBZ levensonderhoud € 0,5 miljoen lager. Met name door een lagere dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren zijn de opbrengsten hoger.

Daarnaast zijn er nog twee belangrijke nadelen te vermelden:

- Jeugdhulp (N € 6,1 miljoen):** Dit nadeel kent o.a. de volgende oorzaken: doorloop van hogere realisatie vanuit 2023 en ontbreken van compensatie vanuit het Rijk voor gestegen zorgkosten als gevolg van toenemende complexiteit van problematiek en daarnaast vallen de kosten voor hulpmiddelen/ woonvoorzieningen mee;
- Werk In Zicht (N € 4,4 miljoen):** Er is een nadeel ontstaan bij Werk in zicht doordat we het voordeel op de lasten wel aan de reserve hebben toegevoegd, maar het nadeel op de baten niet tijdig hebben onttrokken aan de reserve. Dit nadeel hadden we niet op tijd in beeld, waardoor een administratief nadeel is ontstaan wat ten laste van de daarvoor bestemde reserve gebracht kan worden.



Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en
gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

In dit programma staat de dienstverlening aan onze inwoners en de ondersteuning van het bestuur en de organisatie centraal. Daarnaast worden de algemene inkomsten verantwoord zoals het gemeentefonds en belastingen, evenals de baten en de lasten van de bedrijfsvoering van de gemeente Groningen.

Dienstverlening

We hebben het aantal beschikbare producten in ons dienstverleningsportaal Mijn Groningen uitgebreid naar 45. Hiermee maken we het voor nog meer zaken mogelijk om de voortgang te volgen en weten inwoners en ondernemers nog beter waar ze aan toe zijn. De dienstverlening van Burgerzaken is voor verschillende producten uitgebreid met de mogelijkheid tot beeldbellen, zodat inwoners dit thuis kunnen regelen. Op de gemeentelijke website is het nu mogelijk om informatie te vertalen naar meer dan dertig verschillende talen. Hierdoor is de informatie voor anderstaligen beter toegankelijk.

Versterken en vernieuwen

In de gemeente Groningen merken veel inwoners de gevolgen van aardbevingen. Het is belangrijk dat onze dorpen een gezonde en veilige toekomst tegemoet gaan. Daar werd in 2024 op ingezet. Het gaat niet alleen om versterking en herstel. De



gemeente investeerde in 2024 ook flink in dorpsvernieuwing en verduurzaming. Het programma Nij Begun, en de subsidie Isolatieaanpak die in juni 2025 opent, is hier een concrete uitwerking van.

Bedrijfsvoering

Nadat in 2023 de basis is gelegd voor de arbeidsmarktstrategie met onder andere het nieuwe Carrière Centrum, lag de focus in 2024 op het verbeteren van de onderliggende processen en het beleid. We hebben ingezet op behoud van medewerkers, waarbij we enerzijds een boost gaven aan de interne doorstroom en mobiliteit en daarnaast ongewenste uitstroom wilden voorkomen.

In 2024 hebben we vooruitgang geboekt met het Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). We hebben vooral ingezet op de MVOI-thema's Klimaat, Milieu, Circulair en Sociaal. Dit komt duidelijk terug in de aanbestedingen zoals drankenvoorziening, akoestische middelen en levering van bomen, heesters en planten.

Het meerjarige Plan van Aanpak Diversiteit & Inclusie is vertaald in een Actieplan D&I. Het Actieplan biedt meer ruimte voor het gericht meten van diversiteit onder de gemeentelijke medewerkers. Dit doen we voor geslacht én de etnisch-culturele achtergrond.

De gemeente Groningen nam in 2024 deel aan 11 Europese projecten over onder meer energietransitie, waterstof, mobiliteit, voedseltransitie, circulaire economie en participatie. Er zijn vier projecten afgerond en zes nieuwe projecten toegekend.



Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

Financiële toelichting

	Primitieve begroting 2024	Actuele begroting 2024	Rekening 2024	Vershil Rekening-Begroting 2024
(bedragen x € 1 miljoen)				
Baten	916,7	1.037,3	1.032,8	-4,5
Lasten	228,3	312,2	290,3	21,9
Totaal Programma 4 Dienstverlening en Bestuur	688,4	725,1	742,5	17,4

Programma 4 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van € 17,4 miljoen. Het positieve resultaat komt (vooral) door:

Vershil Rekening– Begroting 2023

- **Treasury (V € 6,6 miljoen):** In 2024 ontstond een rentevoordeel op de langlopende leningen door hogere rente dan geraamd, een hoger volume aan reserves en voorzieningen en een minder investeringen dan geraamd
- **Meerjarige projecten (V € 3,8 miljoen):** Dit betreft saldi op doorlopende projecten, zoals: Migratie e-suite (2,2), Vervanging Dafinci (0,7) en Wet Open overheid (0,6).
- **Programma Nieuwkomers (V € 3,4 miljoen):** Minder uitbetalingen van leefgeld, lagere huurlasten en vrijgefallen budget voor verbouw door verlenging van een huurovereenkomst leiden tot een voordelig resultaat.

- **Gemeentefonds (V € 3,3 miljoen):** De begroting 2024 is gebaseerd op de Meicirculaire 2023, waardoor de circulaires t/m december 2024 wijzigingen in de algemene uitkering veroorzaken. Daarnaast zijn er diverse integratie- en decentralisatie-uitkeringen toegekend in 2024. Ook leidt de aanpassing van maatstaven tot een voordeel in 2024.

Daarnaast is er nog een belangrijk nadeel te vermelden:

- **Reserve-onttrekking (N € 1,5 miljoen):** Afwaarderingen boekwaarde onrendabele gronden is deels niet nodig, waardoor de begrote onttrekking aan de algemene reserve van € 2,5 miljoen ten behoeve van grondzaken voor € 1,5 miljoen niet nodig was, deze hebben wij teruggedraaid.



Paragraaf 1 Wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

200 inwoners
samen in gesprek
vanuit het
project U & de Buurt 

Programma 1 Economie en Ruimte

Programma 2 Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3 Vitaal en Sociaal

Programma 4 Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1 Wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

Paragraaf 2 Duurzaamheid



Met wijkontwikkeling verbinden we de programma's met de opgaven in wijken en dorpen, en aan initiatieven van inwoners. Met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid kunnen we meer investeren in de noordelijke wijken. Daarvoor hebben we samen met een maatschappelijke coalitie van partners en inwoners onze ambities vastgelegd. Met de wijkvernieuwing investeren we extra in een aantal wijken, zodat we verschillen tussen gebieden verkleinen. De middelen zijn ondergebracht in de vier programma's.

Centrum: We werkten aan het plan voor de herinrichting van het Kwinkenplein, de Kreupelstraat, Gelkingestraat en Oosterstraat. De vernieuwde Grote Markt is opgeleverd en op verschillende plekken in de binnenstad zijn er nieuwe groeninitiatieven. Ook zijn we gestart met de aanleg van 'Dudok aan het Diep', een nieuwe verblijfsplek aan de Diepenring die in 2025 klaar zal zijn. Het Gele Loper-gebied tussen het hoofdstation en de binnenstad kreeg extra aandacht, vooral rond de Nieuwstad, Pelsterstraat en Haddingestraat.

Oude Wijken: De Michi-Noeki aan de Zaagmuldersweg bleek een groot succes. Dankzij de inzet van de coaches Werk &

Participatie is het contact met wijkbewoners versterkt. Door het project U & de Buurt gingen meer dan 200 bewoners met elkaar in gesprek over hun leefomgeving. We hebben de Stratenaanpak uitgevoerd in de Asingastraat, Marjowijnestraat, Semarangstraat en de Baart de La Faillestraat. Ook droegen we bij aan WIJS en verhoogden het beheerniveau van de openbare ruimte in de Hoogte, Korrewegwijk en Oosterparkwijk. In de Schildersbuurt werkten we samen met bewoners aan de toepassing van de Leutje Leidraad. In 2024 ontwikkelden we samen met de buurt het plan en ontwerp voor het Taco Mesdagplein. De uitvoering start in 2025.

Zuid: In de Rivierenbuurt hebben we 20 duizend euro per jaar beschikbaar gesteld voor bewonersinitiatieven. We hebben uitvoering gegeven aan de herijkte visie op het Stadspark, de biodiversiteit is versterkt en het beheerniveau is verhoogd. Wij zijn ook gesprekken gestart over de toekomst van de wijkdeal De Wijert, en hoe we de waarden ervan kunnen behouden in zowel het noordelijke als zuidelijke deel van de wijk.

Oost: Samen met bewoners uit Noorddijk maakten we de aanpak Noorddijkerweg. We voerden verschillende projecten uit van de programma's 'Beijum Bruist' en 'Lewenborg Leeft'.

De Damsterwaard is vergroend en in Lewenborg is de Stratenaanpak gestart. In verschillende delen van Oost startten we samen met bewoners projecten rondom voorzieningen, zoals in Oosterhoogebrug en Meerstad. In Engelbert is dankzij de inzet van vrijwilligers het Loantje verlicht.

West: In Selwerd is de wijkvernieuwing Sunny Selwerd volop in uitvoering. In 2024 is Selwerd-Zuid heringericht, waarbij we de aanleg van het warmtenet combineerden met de herinrichting van de straten. De bouw van de Huismeesters is gestart. In Vinkhuizen ontwikkelden we, op basis van buurtanalyses, plannen voor de herinrichting van straten. In Paddepoel is de analysefase afgerond. We sloten de eerste Regiodeal af en dienden bij het Rijk een tweede aanvraag in. In Hoogkerk ronden we de eerste cyclus van de burgerbegroting Sterk Hoogkerk af, en samen met bewoners stelden we de begroting voor 2025 op. Daarnaast ondersteunden we meerdere bewonersinitiatieven, zoals de wijkbedrijven in Selwerd en Vinkhuizen (Magma), de cocreatie in Paddepoel en het initiatief voor fijnmazig wijkvervoer in Selwerd, dat inmiddels is verzelfstandigd.

Paragraaf 1

Wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

Programma 1

Economie en Ruimte

Programma 2

Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3

Vitaal en Sociaal

Programma 4

Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1

Wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

Paragraaf 2

Duurzaamheid



Haren: In verschillende dorpen en buurten zijn initiatieven ontstaan rond gezonder, duurzamer en lokaal eten. In Noorderlaren ondersteunden we het initiatief voor een trimbaan, die inmiddels is geopend. Op het Harens Lyceum zijn we gestart met het programma Opgroeien in een kansrijke omgeving, in samenwerking met jongerenwerk, politie en scholen. De onlangs opgerichte dorpsraad Haren is van start gegaan.

Ten Boer: In Ten Boer initieerden we samen met bewoners tal van projecten, met financiering van het Nationaal Programma Groningen, Nij Begun en andere fondsen. Voorbeelden hiervan zijn de Verlengde Schooldag, de Ouderenhuiskamer, het Hondenspeelveld, fijnmazig dorpsvervoer, Grip en Glans, extra aardbevingscoaches, programmering in De Oude School, de Open Studio en Groningen Beweegt. Het netwerk in Ten Boer en Stichting Gezamenlijk Beheer Groningen boden besturen van accommodaties extra ondersteuning in beheer, exploitatie en subsidiëring. Met programma's als Bloeiend Perspectief en Toekomstprogramma Ten Boer gaven we vorm aan biodiversiteit, wonen, werken en samenleven in de dorpen in de toekomst.



2.287
deelnemers
witgoedactie

2.396
huisbezoeken
Regionaal
EnergieLoket 

Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en
gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid



Vanuit ons programma Groningen Geeft Energie werken we aan een CO2-neutrale gemeente in 2035 (volgens de uitgangspunten van de Routekaart Groningen CO2-neutraal 2035 uit 2018). De energietransitie is een gezamenlijke opgave en aan de realisatie van de doelen werken we samen met inwoners in de Wijkenergieaanpak, met bedrijven, energiecoöperaties, organisaties en met de partners van de Routekaart. De middelen voor de opgave zijn ondergebracht in de 4 programma's.

Spoor Warmte: WarmteStad heeft ruim 1.000 nieuwe woningequivalenten in 2024 aangesloten op het warmtenet Noordwest. Bij het aansluiten op het warmtenet rekenen we met warmteequivalent (weq). Dat is een hoeveelheid warmte die een gemiddelde woning nodig heeft. Aan het einde van 2024 werden in totaal 6.000 woningequivalenten voorzien van betaalbare en grotendeels duurzame warmte. Nog eens 4.500 woningequivalenten zijn gecontracteerd en worden in de komende jaren aangesloten. In oktober 2024 is een addendum getekend met woningcorporaties voor het aansluiten van 2.500 woningen en 600 sloop/nieuwbouw woningen. In wijkvernieuwingswijken waar geen warmtenet wordt aangelegd is isolatie de belangrijkste opgave. Een collectieve en

projectmatige aanpak op basis van Maatregel 29 richt zich op grondgebonden particuliere woningen. Daarnaast ondersteunen we met de VvE-desk de 40% van de inwoners die in een VvE wonen. Vanuit bewonersinitiatieven zijn we aan de slag gegaan met een aanmoedigingssubsidie (€ 2.500 per initiatief). Ook organiseerde Grunneger Power de Regiotafel om initiatieven verder te helpen.

Spoor Besparen: Om energiearmoede tegen te gaan zijn meerdere grote projecten en campagnes uitgevoerd, zoals een succesvolle witgoedactie samen met de Stadspas. In Paddepoel is het bewonersinitiatief de FixBrigade opgezet. De FixBrigade heeft, na een pilot in het voorjaar, een tweejarige subsidie ontvangen om door te gaan en nog eens 1.000 huishoudens te adviseren in 2025 en 2026.

Spoor Hernieuwbare energie en energieoplossingen: De groei van het aantal zonnepanelen is sterk afhankelijk van nationaal beleid en autonome ontwikkelingen. De invloed van de gemeente is beperkt. Op nationaal en regionaal niveau (provincie en de Regionale Energie Strategie) lobbyen wij voor stimulerende maatregelen en regelgeving. Zelf proberen we de netcongestie te verzachten en ontwikkelen we de zonneparken Meerstad-Noord en Westpoort-Noord.

Voor zonnepark Meerstad-Noord is het bestemmingsplan vastgesteld en de vergunning verleend. Door het openen van het zonnepark Fledderbosch is het opgesteld vermogen in zonneparken in de gemeente eveneens toegenomen.

Met het Europees project HEAVENN breiden we het gemeentelijk wagenpark uit met vuilniswagens op waterstof. In 2024 hebben we 5 waterstofvoertuigen in gebruik genomen. Vanuit het samenwerkingsverband Groningen Stroomt Door (GSD) zijn we, na de start van de eerste twee projecten in 2023 (Westpoort en Corpus den Hoorn), afgelopen jaar gestart op drie nieuwe terreinen: De Hoogte, Zuid-Oost en Peizerweg.

Spoor circulair: De Groningse bouwopgave biedt mogelijkheden om een circulaire economie te stimuleren. In 2024 zijn een aantal projecten gerealiseerd waarin circulaire ambities zijn uitgevoerd in het ontwerp en bouwproces. Om de bouwsector duurzamer te maken, is in 2024 een Gronings programma opgezet.



Programma 1
Economie en Ruimte

Programma 2
Leefomgeving en Veiligheid

Programma 3
Vitaal en Sociaal

Programma 4
Dienstverlening en Bestuur

Paragraaf 1
Wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

Paragraaf 2
Duurzaamheid

Op de bedrijventerreinen Euvelgunne en Winschoterdiep zijn projecten uitgevoerd, gericht op het recyclen van reststromen om toekomstbestendige bedrijventerreinen in te richten. Het doel van de projecten is om samen met de bedrijven circulaire verdienmodellen te ontwikkelen, waarbij reststromen van het ene bedrijf hergebruikt, verwerkt of getransformeerd kunnen worden door een ander bedrijf. Met horecaondernemers is het project Greendish gestart om hun zaak te verduurzamen. In twee maanden tijd hebben ze in dit project € 50.074,- en 109.312 kilo aan CO2-uitstoot bespaard.

Inkoop, aanbestedingen en evenementen kunnen circulariteit aanjagen. In 2024 is het manifest Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI) ondertekend, om circulair in te kopen. Daarnaast zijn er aanbestedingen voorbereid rondom bouwwerken, werkkleding en afval, waarin circulariteit een grote rol speelt. Evenementen zijn steeds meer een proeftuin voor innovatieve oplossingen, waarbij organisatoren en bezoekers actief worden betrokken bij thema's als afvalreductie, duurzame energie en bewuste cateringkeuzes.

In samenwerking met Berenschot is een monitoringsysteem voor circulaire economie opgezet. We starten bij Afval & Grondstoffenmanagement en onderzoeken de mogelijkheden voor andere thema's. Daarnaast hebben we verschillende andere tools om impact te meten, zoals de CO2-calculatie tool, die op 23 infraprojecten is toegepast.